

Català? Mig ple, mig buit

Es compleix la llei?

Mirades creuades sobre l'ús del català al carrer i a les administracions

Es compleix la llei? Al marge dels estudiosos acadèmics sobre el tema, oferim un tast del que passava als carrers de Barcelona aquesta mateixa setmana i de quina és la situació en alguns àmbits clau com són la justícia, l'exèrcit o la sanitat.

► **Supermercats.** El català és present als rètols exteriors de les grans cadenes, però a l'interior dels establiments el català conviu amb el castellà de manera desigual. Hi ha variacions segons les cadenes. Als supermercats *Consum*, per exemple, tots els preus i els noms dels productes són en castellà. En canvi, *Dia* i *Carrefour* retolen només en català. Fins i tot en dos establiments d'una mateixa cadena l'ús de la llengua pot ser ben diferent: a un *Caprabo* del barri d'Horta tots els cartells dels productes estan en català, mentre que en un de l'Eixample la majoria estan en castellà. La Llei de política lingüística estableix que els empleats han d'atendre els consumidors en la llengua oficial de Catalunya en la qual aquests s'expressin. Habitualment, el personal s'adreça als clients en castellà i, en cas que el client parli en català, la majoria continua parlant en castellà... I en alguns establiments, com el *Carrefour* de les Rambles, alguns dependents, entre els quals abunden els immigrants sud-americans, ni tan sols entenen el català.

► **Exèrcit.** La normalització lingüística ha fracassat a l'Exèrcit perquè ni de bon tros es compleix la paritat de les dues llengües. Però hi ha matisos. "Veig difícil que entri aquí el català. Tot es fa en castellà", expliquen a Capitanía General. Però a la subdelegació de Defensa, a l'altra banda de les Rambles, a Barcelona, és un xic diferent. A la façana

L'Exèrcit i la justícia són els àmbits més reticents a utilitzar la llengua catalana

la placa és retolada en català. La paperassa es tramita en castellà, tant en aquesta subdelegació com a l'Institut Social de les Forces Armades (ISFAS), perquè, diuen, tot es canalitza cap a Madrid. Aquest òrgan tradueix puntualment textos en català si s'ha d'adreçar, per exemple, a la Generalitat. A la subdelegació, un ciutadà pot fer una sol·licitud, omplir una instància o ser atès en català. "No hi ha cap problema", diu un militar que va atendre en català aquest diari.

► **Hisenda.** A la delegació de la plaça Letamendi la retolació està escrita escrupolosament en les dues llengües. Tots els impresos són en castellà, fora de la Declaració de la Renda, que està en els dos idiomes. "Suposo que hem de ser curiosos amb això", somriu amb complicitat un funcionari.

► **Transports.** A l'aeroport de Barcelona, que pertany a AENA, els rètols són en català, cas-

tellà i anglès, excepte un cartell fix a la terminal C que assenyala un punt de trobada, només en castellà. En algunes botigues de la terminal B els productes s'indiquen només en castellà, anglès i francès. Renfe, que depèn del Ministeri de Foment, també retola en català. Algunes indicacions generals de les estacions són exclusivament en aquesta llengua i les pantalles de sortides de trens o advertències magnetofòniques són en els dos idiomes. A l'estació de Sants efectuen parada trens de llarga distància, pel que s'afegeix l'anglès a molts rètols. Amb tot, no és estrany que en preguntar en català a un dels informadors de l'estació responguin en castellà. El català té, lògicament, una major presència a les estacions de ferrocarrils de la Generalitat.

► **Carreteres.** Els topònims, com a noms propis que són, no tenen traducció. A las carreteres figura el nom oficial de cada població. Els panells variables, en canvi, acostumen a donar informació en català, castellà i anglès. L'autopista que porta cap a Andalusia té, a més, alguns indicadors en àrab destinats als magribins que travessen la península, sobretot a l'estiu.

► **Ensenyament.** Als centres escolars de Primària la llengua vehicular és el català. Queden exempts els fills de personal en trànsit per un període curt. Els immigrants nouvinguts disposen de professors de reforç. A l'ensenyament mitjà i a la Universitat hi ha certa presència de la llengua castellana.

► **Salut.** L'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau estarà plenament operatiu a l'estiu al nou edifici. Tota la retolació serà en català. En un principi la direcció del centre es va plantejar rètols en les dues llengües, però els termes mèdics eren tan semblants que van decidir retolar només en català, com els permet la llei. Els professionals que treballen a l'Institut Català de la

A dalt, indicadors de direcció en un carrer de Barcelona, ciutat on aquest tipus de rètols només estan en català. A baix, senyalització en català d'un centre de salut. / MARCEL·LÍ SÀENZ

Salut (ICS), entitat que controla el 80% dels centres de primària i 8 hospitals, han d'utilitzar el català com a primera llengua en les seves relacions amb la ciutadania, clients i proveïdors. "La llei es compleix, encara que de forma desigual. L'ús del català depèn del professional, que es pot adaptar segons la situació", explica el doctor Jaume Padrós, secretari del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. En 15 anys, aquesta institució ha rebut només dues reclamacions per vulneracions dels drets lingüístics. En el cas de la documentació que rep el pacient en el centre sanitari es dona normalment en català, tot i que el pacient pot sol·licitar-la en castellà.

► **Comissaries.** Un poema (d'un autor català) presideix l'entrada a bona part de les comissaries dels Mossos d'Esquadra. Va ser una idea de l'exconsellera d'Interior Montserrat Tura per encoratjar els agents. Però no només la literatura està redactada exclusivament en llengua catalana. També ho estan tots els rètols que informen de les diferents dependències policials. Quan un ciutadà s'adreça a una comissaria per posar una denúncia, rep el formulari en català. Pot demanar-lo en castellà, però no sempre hi ha existències, recalquen fonts policials. A més, el *mosso* redacta sempre la denúncia en català, al marge de la llengua emprada pel

ciutadà. Les denúncies per Internet i altres documents, en canvi, estan en les dues llengües oficials, i també en anglès, francès, italià i alemany. En el cas del Cuerpo Nacional de Policía i de la Guardia Civil, predomina, amb caràcter general, l'ús del castellà.

► **Jutjats.** Si hi ha algun àmbit de l'administració on la llei de normalització lingüística no s'aplica aquest és la justícia. L'ús del català a l'interior de les sales de visites o durant la tramitació dels processos segueix sent absolutament minoritari. Només el 5% de les demandes que interposen els advo-

Molts dels rètols de comissaries, transports i centres de salut només estan en català

cats en el conjunt de Catalunya estan escrites en català, encara que en el cas de les comarques de Girona aquest percentatge supera el 30%. El ciutadà té dret a exigir que tot el procés es faci en català, però això comporta en la majoria dels casos un retard en la tramitació en haver-se de traduir totes les diligències, perquè no sempre el personal judicial domina la llengua i es redacten directament en català. A més, com que molts plets acabaran al Tribunal Suprem, amb seu a Madrid, els advocats opten pel castellà per no haver de demorar més la sentència definitiva. La majoria de jutges també utilitzen el castellà en les seves sentències, de manera que de les 225.000 resolucions que es van dictar l'any 2007 a Catalunya, només el 16,8% estaven redactades en català.

Informació recollida per Xell Turó, Mònica Acero, Irina Gimeno, Jesús García, Pere Ríos, Àngels Pinyol, Ana Pantaleoni i Francesc Arroyo.